19.10.2021

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: HE 156/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Ympäristöneuvos Maarit Loiskekoski

Ympäristöministeriö esittää lausunnossaan eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle (HE 156/2021 vp) laiksi metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta seuraavaa:

Metsätuholain muutoksien vaikutuksista tehtiin arvio vuonna 2019 (Metsälain ja metsätuholain muutosten arvio, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 3/2020) sekä jatkoselvitys kuorellisen puutavaran poiskuljetuksesta ja männiköiden kantokäsittelystä vuonna 2021 (Metsätuholain jatkoselvitys, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 23/2021).

Johtopäätöksenä oli metsätuholain osalta, että kuorellisen kuusipuutavaran poistamisen takarajaa (24.7) tulisi vyöhykkeellä B aikaistaa yhdeksällä päivällä, eli samaan takarajaan vyöhykkeen A kanssa (15.7). Etenkin vyöhykkeen B eteläosassa kirjanpainajan aikuistumisesta kertova 700 dd:n tehollinen lämpösumma täyttyy riippuen alueesta keskimäärin 1–5 päivää ennen metsätuholain määräämää kuorellisen puutavaran poistopäivää. Ytimennävertäjän kohdalla poistopäivämäärät olivat liian myöhäisiä lähestulkoon kaikkina vuosina 2000-luvulla, mutta ko. laji ei aiheuta valtakunnan tasolla merkittäviä tuhoja. Pienet puutavarapinot (kiintotilavuudeltaan alle 50 m3), joissa on lähinnä pieniläpimittaista puuta, eivät ole aiheuttaneet ympärysmetsille merkittäviä tuhoja, vaikka niitä ei ole kuljetettu määräajassa pois.

Juurikäävän osalta alueellinen rajaus kesäaikaisen juurikäävän torjunnan pakollisuudesta todettiin lähtökohtaisesti kohtuullisen onnistuneeksi koskien kuusta. Metsätuholakia säädettäessä ei ollut tietoa männyntyvitervastautia aiheuttavan männynjuurikäävän esiintymisestä suomalaisilla turvemailla, joten ne jätettiin tuolloin kantokäsittelyvelvoitteen ulkopuolelle. Arvioinneissa kantokäsittelyn edellyttäminen myös mäntyvaltaisilla turvemailla tehdyissä kesähakkuissa nähtiin tarpeelliseksi ainakin sellaisilla kasvupaikoilla, joilla sen kustannukset alittavat tuoton.

Edellä mainittujen selvitysten perusteella ympäristöministeriö pitää metsätuholakiin ehdotettuja muutoksia perusteltuina. Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin muistuttaa, että ekologisesti monimuotoiset metsät ovat elinvoimaisempia ja pysyvät sopeutumaan ilmastonmuutoksen tuomiin riskeihin paremmin. On tärkeää, että meistä uudistettaessa käytetään kasvupaikalle oikeaa puulajia ja että metsiä käsiteltäessä jätetään mahdollisimman paljon myös lehtipuuta. Tutkimusten mukaan sekametsissä kestävyys monia merkittäviä sieni- ja hyönteistuhoja (juurikääpä, kirjanpainajat) lisääntyy. Erityisesti lehtipuusekoituksella on merkitystä tuhonkestävyyteen.

Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi säännöstä, jolla määritellään tahot, joita koskee toimijoiden omavalvontavelvoite, lisättäväksi säännös, jolla määriteltäisiin ajankohta, jolloin puutavaran omistajuus vaihtuisi lain tiettyjen säännösten soveltamisen kannalta, ja lisättäväksi velvoite tehdä kirjallinen

omavalvontasuunnitelma. Ympäristöministeriö pitää edellä mainittuja esityksiä perusteltuina ja lakia selventävinä.